הִלְכוֹת נְטִילַת יָדַיִם סִימָן קס

(יג) אוֹ חֲדָשִׁים כְּשֵׁרִים. וְאִם הִטְבִּיל בָּהֶם הַנַּחְתּוֹם הַגְּלוּסְקִין (פְּרוּשׁ, כִּכָּרוֹת לֶחֶם) פְּסוּלִים, [1]אֲבָל (יד) אִם טָבַל יָדָיו בַּמַּיִם וְטָח פְּנֵי (טו) הַגְּלוּסְקִין, (טז) אוֹ שָׁחַפָּן מֵהֶם בְּחָפָנָיו, הַמַּיִם (יז) הַנִּשְׁאָרִים לֹא נַעֲשָׂה בָּהֶם מְלָאכָה, וּלְפִיכָךְ כְּשֵׁרִים אִם לֹא נִשְׁתַּנּוּ מַרְאֵיהֶן. (וְהוּא הַדִּין מַיִם (יח) שֶׁהַנַּחְתּוֹם מֵדִיחַ יָדָיו בָּהֶם מִן הַבָּצֵק הַדָּבֵק בְּיָדָיו) (בית יוסף בשם רבינו ירוחם): ג [2]מַיִם שֶׁלְּפָנֵי הַנֵּפַח, אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא נִשְׁתַּנּוּ מַרְאֵיהֶם פְּסוּלִים, מִפְּנֵי שֶׁבְּיָדוּעַ שֶׁנַּעֲשָׂה בָּהֶם מְלָאכָה, דְּהַיְינוּ שֶׁכִּבְּה בָּהֶם הַבַּרְזֶל. (יט) וְשֶׁלְּפָנֵי הַסַּפָּר, אִם נִשְׁתַּנּוּ מַרְאֵיהֶם פְּסוּלִים, וְאִם לָאו כְּשֵׁרִים: ד [3]מַיִם שֶׁשָּׁתוּ מֵהֶם (כ) הַתַּרְנְגוֹלִים, אוֹ שֶׁלָּקַק (פְּרוּשׁ, נִקְּרָא לְקִיקָה) מֵהֶם הַכֶּלֶב, (כא) יֵשׁ מִי שֶׁפּוֹסֵל. (כב) [4]וְאֵין דְּבָרָיו נִרְאִין, (כג) אֶלָּא בֵּין בְּאֵלּוּ בֵּין בְּכָל שְׁאָר בְּהֵמָה חַיָּה וָעוֹף יֵשׁ (מ) לְהַכְשִׁיר: ה [5]אֵין מְלָאכָה פּוֹסֶלֶת בְּמַיִם שְׁאוּבִים, בֵּין שֶׁהֵם בְּכֵלִים בֵּין (כד) שֶׁהֵם בְּקַרְקַע, אֲבָל (כה) לֹא בְּמֵי מִקְוֶה אוֹ מַעְיָן בְּעוֹדָם מְחֻבָּרִים: ו [6]חֲמֵי הָאוּר נוֹטְלִים מֵהֶם לַיָּדַיִם, אֲפִלּוּ הֵן חַמִּין (ע) (כו) שֶׁהַיָּד סוֹלֶדֶת (פְּרוּשׁ, כָּל שֶׁכַּרְסוֹ שֶׁל תִּינוֹק נִכְוֶה הֵימֶנּוּ) (כז) בָּהֶם: ז [7]חֲמֵי הַגּוֹלָה

[1] ר"ש שם בְּפֵרוּשׁ הַמִּשְׁנָה (ידים פ"א מ"ה). [2] תוֹסְפְתָּא (ידים פ"א ה"ו) וְשָׁם בְּפֵרוּשׁ הָרַ"שׁ. [3] רַשׁ"י (חולין סב: ד"ה פוסלין) וְאוֹר זָרוּעַ. [4] בֵּית יוֹסֵף (ד"ה מים ששתו). [5] בֵּית יוֹסֵף (ד"ה נראה) מִלְּשׁוֹן הָרַמְבַּ"ם פֶּרֶק ר' מֵהִלְכוֹת בְּרָכוֹת (ה"ח). [6] חַיִּין (ק"ו) [ק"ן] (ע"א). [7] שם.

בַּאֵר הַיטֵב

שֶׁיִּתְקָרְצוּ פְּסוּלִים. מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ה) עַיֵּן שָׁם: ד כְּתַב (מ) לְהַכְשִׁיר. וְהֵבִ"ח (סק"ד) דְּיֵשׁ לְהַחְמִיר כְּשֶׁשָּׁתָה מֵהֶן כֶּלֶב אוֹ חֲזִיר דְּנִמְאָסִין וְהֻרַי לֵיהּ כְּשׁוֹפְכִין, וְכֵן דַּעַת רֹב הָאַחֲרוֹנִים: ו (ט) שֶׁהַיָּד סוֹלֶדֶת בָּהֶם. וְרַשׁ"ל (ישׁ"ש חולין פ"ח סי' יא) אוֹסֵר בְּיָד סוֹלֶדֶת בּוֹ, וּבְרֵיעֲבַד יֵשׁ לְסָמֹךְ עַל הַבַּיִת יוֹסֵף (ד"ה חמי):

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים). וְאִם נָתַן בְּתוֹךְ הַמַּיִם דָּבָר שֶׁמְּרִיחַ כָּתַב בְּשֶׁל"ה (שער האותיות קדושת הכילה אות עד בהגה) לָאֲסֹר, אֲבָל הָאַחֲרוֹנִים הִסְכִּימוּ דְּאֵין בּוֹ אִסּוּר כְּלָל, דְּאֵינוֹ עוֹשֶׂה מְלָאכָה בְּהַמַּיִם אֶלָּא בָּא לְהַשְׁבִּיחָן: (יג) **אוֹ חֲדָשִׁים.** וְאִם הָיָה בָּהֶן (יט) עַפְרוּרִית אִם כֵּן יֵשׁ צָרֵךְ בַּהֲדָחָתָן, פְּסוּלִים. אִם נָסָּה בְּמַיִם הַכֵּלִי אִם נִקַּב שֶׁיָּזוּבוּ הַמַּיִם אוֹ לֹא, (כ) יֵשׁ לָדוּן דְּלֹא מִקְרֵי נַעֲשָׂה בָּהֶם מְלָאכָה, דְּאֵין הַמַּיִם עוֹשִׂין שׁוּם פְּעֻלָּה וְגִלּוּי מִילְתָא בְּעָלְמָא הִיא, כֵּן כָּתַב בְּחִדּוּשֵׁי רַבִּי עֲקִיבָא אֵיגֶר, וּמִכָּל מָקוֹם מַסִּיק שָׁם דְּצָרִיךְ עִיּוּן לְדִינָא, וּבְבִרְכֵי יוֹסֵף (סק"ה) בְּשֵׁם בַּיִת דָּוִד (סי' תקל) מַחְמִיר בָּזֶה: (יד) **אִם טָבַל וְכוּ'.** דְּטְבִילַת יָדַיִם לְחוּד לֹא הָוֵי מְלָאכָה, וְגַם (כא) אֵין נִמְאָסִין הַמַּיִם בְּטְבִילַת יָדַיִם, וְלָכֵן לֹא הָוֵי כְּשׁוֹפְכִין. וְאַף אִם לֹא הָיוּ הַיָּדַיִם נְטוּלוֹת לֹא נִטְמְאוּ הַמַּיִם בִּנְגִיעָתָן כְּדִלְקַמִּיהּ בְּסָעִיף י"א [מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ק טו)]: (טו) **הַגְּלוּסְקִין.** מִינֵי עוּגוֹת שֶׁלְּאַחַר עֲרִיכָתָן דָּרְכָּן לְטוּחַ פְּנֵיהֶם בְּמַיִם, וּפְעָמִים טוֹבְלִין אוֹתָן בְּהַמַּיִם וּפְעָמִים שֶׁטּוֹבֵל יָדָיו וְטָח עַל פְּנֵיהֶם [ר"ש (ידים פ"א מ"ה)]: (טז) **אוֹ שָׁחַפָּן מֵהֶם וְכוּ'.** זוֹ וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר זוֹ [פְּרִי מִגְדִּים (משׁ"ז סק"ג)]: (יז) **הַנִּשְׁאָרִים.** בַּכֵּלִי, אֲבָל אִלּוּ שָׁחַפְנָיו אִם טָח בָּהֶן פְּנֵי הַגְּלוּסְקָא הֲרֵי נַעֲשָׂה בָּהֶן מְלָאכָה: (יח) **שֶׁהַנַּחְתּוֹם מְדִיחַ.** דְּסְתָם יָדַיִם הָעוֹסְקִים בְּעִסָּה נְקִיִּים וְאֵין בָּהֶם לְכְלוּךְ, וְהָוֵי כַּהֲדָחַת כֵּלִים מוּדָחִים דְּלֵעֵל [בַּיִת יוֹסֵף (ד"ה ועל מים)], וּמַחֲמַת הַבָּצֵק צָרִיךְ לוֹמַר דְּלֹא חָשִׁיב לָהֶם מְלָאכָה [וְאָפְשָׁר מִשּׁוּם דְּיָכוֹל (כג) לְהַסִּירָם גַּם בְּלֹא הֲדָחָה]. וְטַ"ז (ס"ק ג"ד) חוֹלֵק עַל דִּין זֶה, וְהוֹכִיחַ דְּהָרַמְבַּ"ם (בפי' המשניות ידים פ"א מ"ה) סָבְרָא לֵיהּ דַּחֲשִׁיב זֹאת מְלָאכָה גְּמוּרָה דְּמֵדִיחַ יָדָיו מִן הַבָּצֵק, וְכֵן פָּסַק רַשַׁ"ל (ישׁ"ש חולין פ"ו סי' יד), וְכֵן הִסְכִּימוּ (כג) שְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: ג (יט) **וְשֶׁלְּפָנֵי הַסַּפָּר.** שָׁמְּדִיחַ שָׁם לִפְעָמִים (כה) כְּלֵי מְלָאכְתּוֹ וְכַדּוֹמָה, אֲבָל אֵינוֹ בַּחֲזָקָה שָׁהֲדִיחַ שָׁם, [8]וְלָכֵן כְּשֵׁרִים (כה) מִפֶּפֶק וּכְדִלְקַמִּיהּ בְּסָעִיף י"א: ד (כ) **הַתַּרְנְגוֹלִים אוֹ שֶׁלָּקַק וְכוּ'.** לְפִי הַמְבֹאָר בְּבֵית יוֹסֵף (ד"ה מים ששתו) לְאוֹ דַּוְקָא אֵלּוּ, אֶלָּא הוּא הַדִּין בְּכָל בְּהֵמָה חַיָּה וָעוֹף, חוּץ מִיּוֹנָה: (כא) **יֵשׁ מִי שֶׁפּוֹסֵל.** דְּמַדְמִינַן לְמַיִם שֶׁל פֶּרֶת חַטָּאת דְּנִפְסָלִין בְּשִׁתִּית בְּהֵמָה חַיָּה וָעוֹף [חוּץ מִיּוֹנָה], וְיֵשׁ מְפָרְשִׁים שָׁם הַנִּשְׁאָרִים לֹא נַעֲשָׂה בָּהֶם מְלָאכָה. ב] וּבשו"ע הרב (ס"ז) מְבוֹאָר שֵׁאֵין הַטַּעַם מִשּׁוּם סְפֵק, אֶלָּא שֶׁמָּה שֶׁהִסְפִּיר טוֹבֵל יָדָיו בָּהֶם לְהִשָּׁרוֹת בָּהֶם הַשְׁעָרוֹת דּוֹמֶה לְטוֹבֵל יָדוֹ וְטָח פְּנֵי הַגְּלוֹסְקִים שְׁמִים

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(יט) בְּרֵכִי יוֹסֵף (סק"ז): (כ) **וְאִם נוֹתַן מַיִם בְּכֵלִים חֲדָשִׁים כְּדֵי שֶׁיִּשְׁבְּעוּ מִבְּלִיעַת הַמַּיִם וְלֹא יִבְלְעוּ שׁוּב הַמַּשְׁקֶה שֶׁיִּתְּנוּ בָּם אַחַר כָּךְ, צָרִיךְ עִיּוּן אִם זֶה מִקְרֵי מְלָאכָה לְעִנְיַן שֶׁיְּהֵא שׁוּב אָסוּר לְטֹל בָּהֶן כְּשֶׁשּׁוֹפֵךְ הַמַּיִם מֵהַכֵּלִי,** דְּהָא הַמַּיִם שֶׁנִּשְׁאֲרוּ לֹא נַעֲשָׂה מְלָאכָה, אוֹ אוּלַי הָיָה בָּהֶן מְלָאכָה מֵחֲמַת שֶׁהָיוּ עַל יְדֵי מִלּוּי הַמַּיִם שֶׁבַּע הַכֵּלִי מַהַבְלִיעָה, **אַחַר כָּךְ מָצָאתִי בִּבְרֵכִי יוֹסֵף** (סק"ו) **בְּשֵׁם בַּיִת דָּוִד** (סי' תקל) **דְּמַשְׁמַע מִדְּבָרָיו** (כל זה לשון הבית יוסף): (כא) לְבוּשׁ. **דְּבַמְּאוּסִין יֵשׁ לִפְסֹל,** וּכְמוֹ שֶׁכָּתְבוּ הָאַחֲרוֹנִים בְּשִׁתִּית כָּלָב: (כב) לוֹמַר לְטַעַם הַבַּיִת יוֹסֵף (ד"ה ועל מים) אַף דְּדוֹחֵק הוּא, וְעַיֵּן ט"ז (סק"ב): (כג) אֵלֶּיהָ רַבָּה (סק"ז) וְדֶרֶךְ הַחַיִּים (דין איזה מים כשרים לנטילה ס"ג), וְכֵן הִסְכִּים הַגְּרַ"ז (ס"ה), וְכֵן מַשְׁמַע מֵחַיֵּי אָדָם (ח"א כלל לט) שֶׁהִשְׁמִיט דִּבְרֵי הָרַמַ"א: ג (כה) וְכֵן בִּרְית [פְּרִי מִגְדִּים (משׁ"ז סק"ג)]: (כה) לְבוּשׁ וְאֵלֶּיהָ רַבָּה (סק"ח) בְּשֵׁם תּוֹרַת הַבַּיִת (הקצר בית ו שער ב), וְכֵן כָּתַב הַגְּרַ"א בְּבֵאוּרוֹ לְתוֹסְפְתָּא (ידים פ"א ה"ו) דְּהַהֶכְשֵׁר בָּזֶה הוּא מִשּׁוּם סָפֵק: ד (כ) בַּיִת יוֹסֵף (ד"ה מים ששתו) וְרַשַׁ"ל (ישׁ"ש חולין פ"ח סי' יד): (כו) תּוֹסְפוֹת חַיִּין (ס: ד"ה אם) וְרַ"ש וְרוא"ש בְּפֶרָה (פ"ט מ"ג) וְכֵן הָרַמְבַּ"ם בְּפֵרוּשׁוֹ (שם) מִשּׁוּם רִיר שְׁבְּפִיהֶם, דְּאֵין שִׁיּוּר הַנִּשְׁאָרִים לֹא נַעֲשָׂה בָּהֶם מְלָאכָה. ג] וְשֶׁלְּפָנֵי הַנֵּפַח וְכוּ'. וּבשו"ע הרב (ס"ח) כָּתַב דְּאִם נִתְקָרְצוּ בָּהֶם הַנַּחְתּוֹם הַגְּלוּסְקִין אוֹ שֶׁחָפַן מֵהֶם בְּחָפָנָיו אֵינָם פְּסוּלִים, וְכֵן מַשְׁמַע מִלְּשׁוֹן הָרַמְבַּ"ם פֶּרֶק ר' מֵהִלְכוֹת בְּרָכוֹת (ה"ח). ד] וְכֵן כָּתַב בְּשֵׁם רַבִּינוּ יְרוּחָם. וְכֵן מַשְׁמַע מִלְּשׁוֹן הָרַמְבַּ"ם פֶּרֶק ר' מֵהִלְכוֹת בְּרָכוֹת (ה"ח). ה] וְכֵן מַשְׁמַע מִלְּשׁוֹן הָרַמְבַּ"ם פֶּרֶק ר' מֵהִלְכוֹת בְּרָכוֹת (ה"ח). ו] וְכֵן מַשְׁמַע מִלְּשׁוֹן הָרַמְבַּ"ם פֶּרֶק ר' מֵהִלְכוֹת בְּרָכוֹת (ה"ח). ז] וְכֵן מַשְׁמַע מִלְּשׁוֹן הָרַמְבַּ"ם פֶּרֶק ר' מֵהִלְכוֹת בְּרָכוֹת (ה"ח).

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehador - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah